

บทที่ 5

สรุปผลการประเมิน อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโนนศิลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผู้ประเมินได้นำเสนอผลการประเมินโครงการตามลำดับดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการประเมิน
2. รูปแบบการประเมิน
3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน
5. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผลการประเมิน
7. อภิปรายผล
8. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการประเมิน

เพื่อประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโนนศิลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ในองค์ประกอบ 8 ด้านคือ

1. เพื่อประเมินความเหมาะสมด้านบริบท (Context Evaluation) ของโครงการ
2. เพื่อประเมินความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ของโครงการ
3. เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินงาน (Process Evaluation) ของโครงการ
4. เพื่อประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ของโครงการ
5. เพื่อประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) ของโครงการ
6. เพื่อประเมินประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation) ของโครงการ
7. เพื่อประเมินความยั่งยืน (Sustainability Evaluation) ของโครงการ
8. เพื่อประเมินถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability Evaluation) ของโครงการ

รูปแบบที่ใช้ในการประเมิน

ในการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโนนศิลา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ครั้งนี้ผู้ประเมิน ได้ประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPPIest Model ของ Danial L.Stufflebeam ซึ่งประเมินใน 8 ด้าน ได้แก่ ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมของโครงการ (Context) ความเหมาะสมของปัจจัยการดำเนินงานตามโครงการ (Input) ความเหมาะสมของกระบวนการดำเนินงานตามโครงการ (Process) ผลผลิตของการดำเนินงานตามโครงการ (Product) การประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation) การประเมินความยั่งยืน (Sustainability Evaluation) และการประเมินการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability Evaluation)

สรุปผลการประเมิน

ผลการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโนนศิลา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยการประเมินของครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียน สรุปได้ดังนี้

1. ด้านบริบทของโครงการ

ด้านบริบท โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ จัดสถานที่ทำกิจกรรมเหมาะสมกับการดำเนินโครงการ รองลงมาได้แก่จัดบรรยากาศในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการดำเนินโครงการ

2. ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ

ด้านปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ความพร้อมในการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนโครงการของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รองลงมาได้แก่ความพร้อมในด้านงบประมาณสนับสนุนโครงการ

3. ด้านกระบวนการของโครงการ

ด้านกระบวนการ โครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนบ้านโนนศิลา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผู้ประเมินได้ประเมินด้านกระบวนการของกิจกรรมตามโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินการ ด้านการติดตามและประเมินผลและการนำผลการประเมินมาปรับปรุง/พัฒนา พบว่า ทุกกิจกรรมตามโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โดยภาพรวมมีการดำเนินการตามกระบวนการอยู่ในระดับมาก

4. ด้านผลผลิตของโครงการ

ผลผลิตของโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนบ้านโนนศิลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวม ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

5. ด้านผลกระทบของโครงการ

ผลกระทบของโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนบ้านโนนศิลา โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า กิจกรรมปันน้ำใจ พี่ให้น้อง กิจกรรมสัปดาห์ละ กตัญญูทเวทิตา กิจกรรมพูดสุภาพ รวยเสน่ห์ อยู่ในระดับมากที่สุด

6. ด้านประสิทธิผลของโครงการ

ประสิทธิผลของโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนบ้านโนนศิลา โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า กิจกรรมอาสา ด้านกระบวนการดำเนินการ PDCA และกิจกรรมพูดสุภาพ รวยเสน่ห์ อยู่ในระดับมากที่สุด

7. ด้านความยั่งยืนของโครงการ

ความยั่งยืนของโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนบ้านโนนศิลา โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารจัดการโครงการ กิจกรรมจิตอาสา และด้านบุคลากร ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

8. ด้านการถ่ายทอดส่งต่อของโครงการ

การถ่ายทอดส่งต่อของโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนบ้านโนนศิลา โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านผู้เรียน กิจกรรมเด็กรุ่นใหม่ หัวใจสุจริต กิจกรรมเข้าค่ายพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

จากผลการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโนนศิลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ด้านบริบทของโครงการโดยภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ทั้งนี้เพราะการดำเนินงานตามโครงการได้ประเมินเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับหลักการ เหตุผล วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินโครงการที่มีความเหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนและการดำเนินงานตามโครงการเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับการประเมินโครงการของ ปรัชญา ไชยโย (2551) ที่ประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม นำชีวิตสู่เศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนหนองบัวราชบุรีบารุง ด้านบริบทของโครงการเกี่ยวกับความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายในระดับมาก และยังสอดคล้องกับการประเมินโครงการของ จารุณี พ่วงศรี (2551)

ที่ประเมินโครงการกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนถาวรรานุกูล โดยใช้รูปแบบจำลองชิป ที่พบว่าความพร้อมและความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก นั้นแสดงว่าครูและบุคลากร เข้าใจมุ่งหมายในการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงทำให้โรงเรียนทราบแนวทางและนโยบายในการปฏิบัติอย่างชัดเจนจนสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการดังกล่าวได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการที่โรงเรียนจะกำหนดวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง ชัดเจนและเหมาะสมได้นั้น ผู้รับผิดชอบโครงการจะต้องศึกษา ค้นคว้า และวิเคราะห์จากแหล่งนโยบายทางการศึกษาทุกระดับ อีกทั้งจะต้องศึกษา วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของชุมชนในเขตบริการของโรงเรียน เป็นองค์ประกอบในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการอีกทางหนึ่งด้วยและผลการประเมินโครงการของ มนูญ เพชรมีแก้ว (2552) ที่ได้ประเมินโครงการพัฒนาค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนด้วยกิจกรรมคุณธรรมโรงเรียนนาคุณประชาสรรค์ ด้านบริบทของโครงการ (Context Evaluation) พบว่า ทั้งในภาพรวมและรายข้อมีความจำเป็นและความสอดคล้องของโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เป็นโครงการที่ส่งเสริมการพัฒนาค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนที่มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการรองลงมา คือ เป็นโครงการที่มีความสำคัญตอบสนองนโยบายของรัฐบาลกระทรวงศึกษาธิการและ สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เป็นโครงการที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

2. ปัจจัยนำเข้า การดำเนินงานตามโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนบ้านโนนศิลา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จากผลการประเมิน พบว่า ปัจจัยนำเข้าในการดำเนินงานตามโครงการ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เป็นเพราะครูและบุคลากร มีความตระหนัก เห็นความสำคัญ เห็นประโยชน์ที่จะเกิดจากโครงการนี้ และต่างก็มีความมุ่งมั่นที่จะร่วมมือกันในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตลอดจน มีการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด จึงมีการเตรียมการในด้านปัจจัยอย่างเพียงพอและพร้อมสำหรับการดำเนินงาน ทั้งนี้เป็นเพราะโรงเรียนเห็นความสำคัญและสนับสนุนเป็นอย่างดีและต่อเนื่องในส่วนของปัจจัยที่ใช้ในการบริหารจัดการโครงการ ทั้งความพร้อมของคน ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการประเมินโครงการของ บรรเลง รสฉ่ำ (2550) ที่ได้ประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์ ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ประกอบกับผลการประเมินโครงการของ พระมหาประโยชน์ ติ่งพงษ์ (2549) ที่ได้ทำการประเมินโครงการฝึกอบรมศีลธรรมค่านิยมคุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับนักเรียน ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้าโดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. กระบวนการ การดำเนินงานตามโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนบ้านโนนศิลา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการวางแผนการดำเนินงาน การดำเนินงานตามแผน การติดตามและประเมินผล และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนา พบว่า กระบวนการดำเนินงานโดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากว่า โรงเรียนได้กำหนดมาตรการในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยเน้นให้ครูและบุคลากร และคณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างเต็มที่ในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน ตั้งแต่การสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโดยร่วมกันกำหนดเป้าหมาย วางแผนการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ให้กับนักเรียนภายในโดยร่วมกันกำหนดกิจกรรม และแนวทางในการจัดกิจกรรม เพื่อให้บุคลากรทุกคนทำงานอย่างเต็มความสามารถ จึงมีการกำกับติดตาม และนิเทศเพื่อการพัฒนา มีวิธีการในการวัด และประเมินผลที่เป็นระบบ ตลอดจนการสรุปและรายงานผลการดำเนินงานเพื่อวางแผนในการทำงานในปีต่อไป เป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับแนวนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เน้นให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการบริหารจัดการ การศึกษาของโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและร่วมรับผิดชอบ โดยยึดหลักการกระจายอำนาจ การบริหารจัดการศึกษา มีการกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน นำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและจากการดำเนินงานดังกล่าว ทำให้ครูและบุคลากรเกิดความภาคภูมิใจ รู้สึกถึงการร่วมกันเป็นเจ้าของโรงเรียน และเกิดความรู้สึกร่วมกันในการร่วมกันในการนำพาโรงเรียนไปสู่เป้าหมายที่กำหนดจนทำให้โรงเรียนสามารถดำเนินงานตามโครงการประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับผลการประเมินโครงการของมัทวะ ฉัตรทอง (2550) ที่ได้ประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 3 “เทศบาลอนุสรณ์” สังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ด้านกระบวนการ (Process) ของโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนนักเรียนครูและผู้บริหารโรงเรียนมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์โดยภาพรวมสอดคล้องกันอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินโครงการของ ทวีศักดิ์ อริยวัฒน์วงศ์ (2551) ที่ได้ประเมินโครงการพัฒนาวินัยนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา พบว่า ด้านกระบวนการ (Process) มีการดำเนินการจัดกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรและการติดตามประเมินผลมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

4. ผลผลิตของการดำเนินงานตามโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนบ้านโนนศิลา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของครู และบุคลากรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมทั้งหมดที่จัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่เหมาะสม สามารถพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้วิธีการและรูปแบบในการจัดกิจกรรมเกิดจากการร่วมคิด ร่วมทำและศึกษา แนวทางการจัดกิจกรรมจากแหล่งความรู้ และสื่อต่าง ๆ ของครู บุคลากร และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

ผู้เกี่ยวข้องทุกคนมีความมุ่งมั่นในการที่จะพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จอย่างจริงจังตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมทั้งหมดที่จัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่เหมาะสม สามารถพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ วิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมประเมินผล และร่วมภาคภูมิใจเป็นรูปแบบที่ทำให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมทั้งหมดที่จัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่เหมาะสม สามารถพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เนื่องจากโรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมนั่นคือมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมประเมินผล และร่วมภาคภูมิใจจึงทำให้การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล แสดงว่าโครงการนี้เป็นโครงการที่มีประสิทธิภาพองค์ประกอบต่าง ๆ ของโครงการมีความเป็นไปได้และความเหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นความเหมาะสมด้านสภาพแวดล้อมของโครงการ ความเหมาะสมของปัจจัยในการดำเนินงานตามโครงการ ความเหมาะสมของกระบวนการดำเนินงาน รวมทั้ง ความเหมาะสมของกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนานักเรียน ล้วนมีการเตรียมการและดำเนินการได้เป็นอย่างดี รวมทั้งบทบาทของครูและบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชนต่างมีการประสานความร่วมมือกันในการพัฒนาเป็นอย่างดี สอดคล้องกับผลการประเมินโครงการของ บรรเลง รสฉ่ำ (2550) ได้ทำการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์เขต 1 ด้านผลผลิต พบว่า การประเมินด้านผลผลิตของโครงการภายหลังการดำเนินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์ ปีการศึกษา 2549 พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนผู้ปกครองนักเรียนและครูมีความพึงพอใจในโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและด้านพฤติกรรมนักเรียนได้แก่มีความรับผิดชอบและมีระเบียบวินัยมีความประหยัดและอดออม มีสัมมาคารวะมีความสามัคคี มีความเมตตาและกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมมีความมุ่งมั่นและอดสาหัสกล้าแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ มีความเป็นประชาธิปไตย มีการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม มีการนำหลักธรรมในศาสนาไปใช้ในชีวิตประจำวันในภาพรวมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนด้านผลผลิตสอดคล้องกัน คือ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แต่ความคิดเห็นของครูในภาพรวมอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรม พบว่า พฤติกรรมจริยธรรมหลังและก่อนการดำเนินโครงการมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับผลการประเมินโครงการของ มนูญ เพชรมีแก้ว (2552) ที่ได้ประเมินโครงการพัฒนาค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนด้วยกิจกรรมคุณธรรมโรงเรียนนาคุณประชาสรรค์ ด้านผลผลิตของโครงการ พบว่า ผลผลิตของโครงการทั้งภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ในฐานะที่เป็นผู้บริหารได้มีส่วนร่วมกับครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมตามโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนบ้านโนนศิลา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 สนใจศึกษา วิธีการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโนนศิลา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 เพื่อให้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจว่าควรดำเนินงานโครงการต่อหรือไม่ ประกอบกับผู้รายงานได้ศึกษาวิธีการประเมินของนักวิจัยจากต่างประเทศ พบว่า นักวิจัยต่างประเทศก็ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โดยกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญที่สุด คือ การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้กับคนในประเทศเพื่อเป็นเกาะป้องกันในการเป็นสังคมที่มีความเจริญทางด้านจิตใจที่ได้คุณธรรมจริยธรรมจึงเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ De Costa (2002); Lares (2003) and Romeo (2005)

ผลการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน 8 ประการ นักเรียน ชั้น ป.1- ป.6 จำนวน 94 คน พบว่า ผ่านเกณฑ์การประเมิน ร้อยละ 100

5. ด้านผลกระทบของโครงการ ที่ผลการศึกษาพบว่า ผลกระทบของโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนบ้านโนนศิลา โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ากิจกรรมปันน้ำใจ พี่ให้น้อง กิจกรรมสัปดาห์คารวะ กตัญญูทเวทิตา กิจกรรมพูดสุภาพ รวยเสน่ห์ อยู่ในระดับมากที่สุด จากที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก กิจกรรมปันน้ำใจ กิจกรรมสัปดาห์คารวะ กตัญญูทเวทิตา กิจกรรมพูดสุภาพ รวยเสน่ห์ เป็นกิจกรรมสำคัญที่ทำให้เกิดการพัฒนาเชิงบวก สอดคล้องกับ ทิปทัศน ชินตาปัญญากุล และคณะ (2560) ได้ทำการประเมินหลักสูตร แนวใหม่: รูปแบบ CIPPIest ที่ผลการประเมิน พบว่า การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการในการจัดเตรียมสารสนเทศสำหรับใช้ประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การปรับปรุงการบริหารหลักสูตร และการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การประเมินหลักสูตรจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพของหลักสูตร รูปแบบการประเมินหลักสูตรแบบ CIPPIest เป็นทางเลือกหนึ่งที่ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการประเมิน เพราะเป็นรูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจทำให้ประเมินครอบคลุมองค์ประกอบทุกด้านของหลักสูตรอย่างมีเหตุผลและเป็นระบบ ไม่เน้นการวิเคราะห์จุดใดจุดหนึ่ง แต่เป็นรูปแบบการประเมินที่มีความต่อเนื่องทำให้ได้ข้อมูลครบถ้วน

6. ด้านประสิทธิผลของโครงการ ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิผลของโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนบ้านโนนศิลา โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า กิจกรรมอาสา ด้านกระบวนการดำเนินการ PDCA และกิจกรรมพูดสุภาพ รวยเสน่ห์ อยู่ในระดับมากที่สุด และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ชั้น ป.1-ป.6 ด้านความรู้ความเข้าใจ จากการทดสอบหลังจากกระบวนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม 9 กิจกรรม พบว่า ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 100 ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก โครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยใช้กิจกรรม 9 กิจกรรมที่ดำเนินการโดยชุมชนและนักเรียนมีส่วนร่วม

สอดคล้องกับยุพิน รอดประพันธ์ (2561) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรม โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินชิป (CIPP Model) โรงเรียนวัดห้วยธารทหาร สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมโดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินชิป (CIPP Model) โรงเรียนวัดห้วยธารทหาร ประกอบด้วย ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิตของโครงการได้แก่ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนวัดห้วยธารทหาร สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับบริบทของโครงการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ โครงการมีความเหมาะสมและมีความจำเป็นในการแก้ปัญหา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินโครงการ 2) ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้าของโครงการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มีแผนการดำเนินงานตามโครงการอย่างชัดเจน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ งบประมาณในการดำเนินโครงการมีเพียงพอ 3) ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานของโครงการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ขณะดำเนินงานตามโครงการมีการแก้ไขปรับปรุงวิธีการดำเนินโครงการเมื่อพบว่าบกพร่อง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ รูปแบบการจัดกิจกรรมในโครงการช่วยให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม 85 สอดคล้องกับ Jacque M. Ewing-Taylor (2012) ได้ศึกษาการประเมินระยะยาวของหลักสูตรวิทยาศาสตร์การพัฒนาด้านอาชีพ โดยการพัฒนาโปรแกรมมืออาชีพสำหรับผู้สอน (K-12) ได้ดำเนินการโดยใช้รูปแบบการประเมินชิปโมเดล ซึ่งได้อธิบายและวิเคราะห์ข้อมูลจากโปรแกรมนี้นี้มาแล้ว 11 ปี ครูระดับประถมศึกษา 62 เปอร์เซนต์ ผลของการประเมินผลเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และการยึดมั่นอยู่กับองค์ประกอบของการวิจัยตามโปรแกรมการพัฒนาอาชีพที่มีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการพัฒนาอาชีพได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้น ส่งผลให้การรับรู้ความสามารถตนเองสำหรับครูวิทยาศาสตร์ที่เข้าร่วมในโปรแกรมนี้นี้ ได้รับรู้ถึงความสามารถของตนเองในเชิงบวก ที่ส่งผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากครูที่เข้าร่วมในการพัฒนาโปรแกรมนี้นี้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

7. ด้านความยั่งยืนของโครงการ ผลการศึกษาพบว่า ความยั่งยืนของโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนบ้านโนนศิลา โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารจัดการโครงการ กิจกรรมจิตอาสา และด้านบุคลากร ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การศึกษาความยั่งยืนจะทำให้เข้าใจถึงการนำความสำเร็จให้คงอยู่และเก็บรักษากระบวนการที่จะทำให้โครงการคงอยู่อย่างต่อเนื่อง ยั่งยืน สอดคล้องกับวชิพร สุขสมบูรณ์ (2561) ได้ทำการวิจัย เรื่อง รูปแบบการประเมินโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่ควรเป็น และ (2) พัฒนารูปแบบการประเมินการ

จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษา 1) พบความไม่สมบูรณ์ของรูปแบบการประเมินในปัจจุบัน ได้แก่ ขาดการมีส่วนร่วมในการประเมินของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ให้ความสำคัญของผลการทดสอบทักษะทางภาษาตามกรอบ CEFR ซึ่งเป็นเป้าหมายที่สำคัญของโครงการเพียงร้อยละ 5 และใช้เกณฑ์เดียวกันทั้งรูปแบบ English Program และ Mini English Program แม้ว่าปัจจัยนำเข้า คือ งบประมาณ และจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษแตกต่างกัน 2) พัฒนารูปแบบการประเมินโครงการดังกล่าวประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลักได้แก่ 1) วัตถุประสงค์ 2) สิ่งที่จะประเมิน แบ่งออกเป็น 4 ด้าน (บริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลสำเร็จ จำนวน 14 มาตรฐาน 44 ตัวบ่งชี้ 3) วิธีการประเมิน 4) การใช้ผลประเมิน 5) ช่วงเวลาและ 6) ผู้ประเมิน ประกอบด้วยตัวแทนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการ 8 กลุ่ม จำนวน 8 – 13 คน ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า รูปแบบดังกล่าวมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ทุกองค์ประกอบ $Mdn > 3.5$ และ $IQR \leq 1.50$

8. ด้านการถ่ายทอดส่งต่อของโครงการ

การถ่ายทอดส่งต่อของโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนบ้านโนนศิลา โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านผู้เรียน กิจกรรมเด็กรุ่นใหม่ หัวใจสุจริต กิจกรรมเข้าค่ายพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้วิจัยดำเนินการทำการประชุมและจัดกิจกรรมการขยายองค์ความรู้ ส่งต่อความรู้ และนักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้พัฒนาตนเองด้านคุณธรรมจริยธรรม สอดคล้องกับพรสมบัติ ศรีไสย (2564) ได้ทำการประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดภัยเสพติดและอบายมุขโรงเรียนชุมชนบ้านแก่งใหญ่ โดยใช้ CIPPIest Model มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินบริบทการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดภัยเสพติดและอบายมุข 2) เพื่อประเมินปัจจัยในการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดภัยเสพติดและอบายมุข 3) เพื่อประเมินกระบวนการการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดภัยเสพติดและอบายมุข 4) เพื่อประเมินผลลัพธ์ของการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดภัยเสพติดและอบายมุข ประกอบด้วย 4.1) เพื่อประเมินกระทบในการดำเนินงาน 4.2) เพื่อประเมินประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการ 4.3) เพื่อประเมินความยั่งยืนของโครงการ และ 4.4) เพื่อประเมินการถ่ายทอดส่งต่อโครงการผลการประเมินพบว่า 1) ผลการประเมินบริบทการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดภัยเสพติดและอบายมุข พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการประเมินปัจจัยในการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดภัยเสพติดและอบายมุข พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ผลการประเมินกระบวนการการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดภัยเสพติดและอบายมุข พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก 4) ผลการประเมินผลลัพธ์ของการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดภัยเสพติดและอบายมุข พบว่า โดยรวมอยู่ใน

ระดับมาก 4.1) ผลการประเมินกระทบในการดำเนินงาน พบว่า อยู่ในระดับมาก 4.2) ผลการประเมินประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการ พบว่า อยู่ในระดับมาก 4.3) ผลการประเมินความยั่งยืนของโครงการ พบว่า อยู่ในระดับมาก 4.4) ผลการประเมินการถ่ายทอดส่งต่อโครงการ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการประเมินไปใช้ มีดังนี้

1.1 จากการศึกษา พบว่า การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโนนศิลา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมด้านคุณธรรมที่เหมาะสม ดังนั้น ครูผู้สอนควรออกแบบการเรียนการสอนและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และนวัตกรรมการเรียนรู้โดยบูรณาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมโครงการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้สำหรับนักเรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และลงมือปฏิบัติตามสภาพจริงรวมถึงปลูกฝังนิสัยการใช้คุณธรรมในการดำเนินชีวิตและการเรียนรู้ให้แก่นักเรียน

1.2 การพัฒนาโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโนนศิลา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ให้มีประสิทธิภาพต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน ผู้ที่เกี่ยวข้องควรมีการตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานโครงการและกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

1.3 จากที่พบว่า ประสิทธิภาพของโครงการประกอบด้วยคุณลักษณะและคุณภาพของนักเรียนโดยสร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างเจตคติในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ดังนั้นการดำเนินการโครงการควรมุ่งเน้นทั้งเชิงปริมาณและคุณลักษณะ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับหัวข้อการประเมินครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการบริหารจัดการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

2.2 ควรศึกษาเรื่องการใช้แหล่งเรียนรู้แต่ละประเภทในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดคุณธรรมจริยธรรมอย่างยั่งยืนโดยทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

2.3 ควรพัฒนารูปแบบการพัฒนา การนิเทศและการประเมินผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโดยใช้สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน